

acaba nasıl olur? Veya çalışma kolları pek güzel filan diye. Ama okunur mu bilemem, bakalım kenarda dursun.

Hah işte buldum. Pembe değil pespembe bir konu, hayat bir nefesle başlar, nefes alabilmek için sağlıklı bir çevre gereklidir, çevre, doğa, yaşam ve insan, olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi. Hay Allah, açık camdan kokular geliyor, gene bu öğrenciler rahat durmadılar polis onlara biber gazı mı attı nedir, şu camı kapayayım da yazıya öyle devam edeyim. Bu arada konuya konsantrasyonum kaçtı, halbuki iklim değişikliği, hava kirliliği filan yazılacak şey çoktu, bakalım başka neler yazabilirim. Zaten renk olarak konunun gideceği nokta biomass (yani...) filan, pembe bir yazı için herhalde uygun olmazdı.

Acaba akademia ve bilim alanında mı yazsam? Ama burada da bir dokun bin ah işit kase-i fağfurdan, dert çok renk yine mosmor. Sanki Prof. Dr. Erkin Koray'ın İlahi morluk külliyyatı gibi. Ama Üniversitelerin öğretim elemanı alım ilanları çok komikleşti, bak bu konu ne kadar pespembe, artık doçent-profesör olmak için, hayatta duyamayacağınız komik konularda tecrübeli olmak şartı sadece Türkiye üniversitelerinde. Sürekli tıpta yeni alanlar açılıyor; kabızlık cerrahisi, yurtdışından torakoskopi belgesi, sıçan akciğerindeki T-reg hücrelerinin üzerindeki epsilon reseptörleri konusunda vs filan gibi. Ama şimdi kendi

üniversitem de bu eğik düzlemde aynı bu şartlarla, akademik kurulları filan es geçerek eleman alıyor, yöneticilerimiz kırılır mı acaba? Ben en iyisi bu konuyu da geçeyim. Belki benim bilmediğim, onların bildiği bir şeyler vardır.

Yahu akciğer embolisi konusunda 2023 perspektifini yazsam nasıl olur? Bak bu güzel bir konu ama acaba Orhan Arseven, Gül Öngen ve Numan Ekim hocalar bir şey derler mi, malum bu konu deyince hemen onlar akla geliyor. ERS kongrelerinde bile bu konu geçince bu hocalarımıza fikir sorulduğunu duydum, artık doğru mu bilemiyorum. O zaman bu konuyu da geçelim. Astım nasıl olur ki? Ya akciğer kanseri konusu, ama o zaman da "akciğer kanseri ve de kanserleri dernekleri" var ki, belki alınganlık olabilir. Sigara artık ulusal bir mesele, sigara yazsam nasıl olur diyeceğim ama artık o bakanlığın yaptığı korku bazı KOAH reklamlarıyla, çok tatsız bir hal aldı. Bir de gereksizce bazen sigara-alkol ilişkisi konuşuluyor ki, ben de buna karşıyım. Öksürük desem, artık ülkemizde bu konuda uluslararası toplantılar düzenleniyor, yeteri kadar dışışleri sorunumuz var, bir de buna yol açmayayım. ARDS Berlin kriterleri ve yeniden gözden geçirme filan konularına girsem acaba Avrupa Birliği ile ilişkilerimiz etkilenir mi? Malum bu konular pek şakaya gelmez.

Türkiye'de bilim üretimi ve göğüs hastalıklarında alanında üretilen bilimsel çalışmalar konusuna girsem,

2010 yılında Türkiye adresli makalelerin yayımlandığı ilk üç dergi "Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi, Malezya'nın Scientific Research and Essays ve Pakistan'ın Journal of Animal Veterinary Advances" dergileri. İki ve üçüncü sıradaki dergilerin sayfa başı yayınlanma ücretleri 550-750 ABD dolarıymış. Doğrusu halen ki bulunduğumuz noktadaki dergileri fazla merak etmem konunun rengini pek de pembeleştirmeyecek, demek ki bu konuyu da geçiyoruz. Zaten bunları yazan ÖD-TÜ'den Metin Balcı hocanın internetteki videolarına bile artık ulaşılıyor!

Listedeki son konu mültecilik ve sağlık. Geçen hafta Ankara'daki Dünya Sağlık Teşkilatından Hollandalı bir bayan komiser gördüm. Gaziantep'teki Suriyeli mültecilerin kamplarından sorumluymuş, zavallı stresten dolayı bir sürü şikayeti vardı, baktım kendisine bile hayrı yoktu. Türk eşi zorla muayeneye getirmiş, eşi için bir an önce emekli olsa da, evinin kadını olsa, evimizin huzuru gelse dedi. Ne diyeyim, komiseri böyleyse, mülteci kim bilir ne halde, bu konuya girmek benim yüreğimin kaldırmayacağı bir konu.

Neticede galiba ben bu yazıyı yazamayacağım. Bu karalamaları editör Metin Akgün'e göndereyim de çalıştığıma inansın, hakikatten denedim ama bu memlekette pembe yazı yazılmıyormuş. İsteyen ortalıkta olan yandaş gazeteleri okusun, tüm pembe haberler orada vessalam.

**Toraks
Bülteni**

| Her Sorunun Çözümü Vardır | Feyza ERKAN

1. Başkan Yardımcısı | erkanfeyza@gmail.com

| Meslek Alanımızla İlgili Sorunlar

Artık neredeyse her gün, mesleğimizle ilgili kötü bir haber alıyoruz. Şiddete uğrayan meslektaşlarımız, işten ayrılanlar, mesleğini bırakanlar, hatta intihar edenler...

Aşırı yüksek poliklinik sayıları, niteliksiz sağlık hizmeti, gereksiz tetkik ve girişimler...

Haksızlıklar, adaletsizlikler, mobbing... diz boyu. Her şeyden önemlisi belirsizlikler... Maddi zorluklar...

Bütün bunları birbirimizle konuşuyoruz, yazıyoruz, tepkilerimizi değişik şekillerde dile getiriyoruz.

Ama genellikle tünelin sonundaki ışığı göremiyoruz.

Çoğunlukla da kendimizi çaresiz ve tükenmiş hissediyoruz.

Oysa bu ülkenin aydınları olarak, enerjimizi bu olumsuz duygularla tüketmek yerine, sorun çözmek için harcamalıyız.

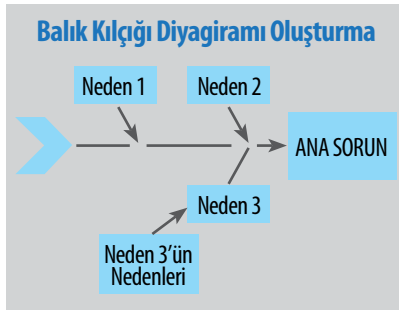
Sorunların Çözümü için Yapılması Gereken

Kendisi bir sistem mühendisi olan, önceki bakanlarımızdan ve Beyaz Nokta Gelişim Vakfı'nın kurucularından Sayın Tınaz Titiz, <http://www.tinaztitiz.com> adresindeki bir dizi yazısında ve kitaplarında, gerek kişisel gerekse de kurumsal

ve toplumsal düzeyde, 'Sorun Çözme Kabiliyetinin hayati önemini vurgulamaktadır.

Eğer sorunları çözmeye yönelmezsek, 'sorun kimyası' uyarınca, her sorun doğurma ve kendi aralarında birleşmeler yoluyla, kendini oluşturan elementlere benzemeyen yeni sorunlar üretmek eğilimindedir.

Sorunlarımızı çözmek istiyorsak, onları doğru analiz etmek, o sorunları oluşturan nedenleri ve kök nedeni anlamak zorundayız. Bunun için tüm önyargılardan, duygulardan arınmak, bilim insanı objektifliği ve titizliğiyle çalışmak ve 'kritik düşünme becerisini' geliştirmek gerekir.

Sorunların Nedenleri ve Kök Nedeni

Endüstri ve kalite mühendisleri, ortaya çıkan sorunu çözmek için, Japon bilim adamı İshikawa tarafından geliştirilen 'balık kılıçğı' tekniğini kullanırlar. Bu diyagramda balığın başı ve ana omurgası, sorunu gösterir. Omurgaya saplanan ve kuyruğa doğru gittikçe küçülen kılıçklar ise sorunun nedenlerini temsil eder. Daha sonra her kılıçık ayrı bir sorun olarak ele alınır, şekilsel olarak yeni bir omurga haline getirilir. Aynı şekilde nedene götüren sebepler işaretlenir. Bu işleme şu iki uç noktadan birisine varana kadar devam edilir: 1. En uç kılıçık, eldeki imkanlarla çözümlenmesi mümkün olan bir sorunsu, 2. En uç kılıçık, eldeki imkanlarla çözülemez gibi görünüyorsa. Bütün omurga üzerindeki kılıçklar, çözülebilirliğine göre renklerle işaretlenir. Her sorun için çözüm setleri oluşturulur.

Ülkemizde yapılan çalışmalarda, birbirleriyle ilgili gibi görünmeyen bir çok sorunun nedenleri analiz edildiğinde, aynı kök sorunlardan kaynaklandığı görülmüştür.

Sağlık Alanındaki Sorunların Kök Nedeni

Bugün içinde yaşadığımız sorunların çok boyutlu, sosyoekonomik nedenleri vardır. Tüm bu nedenler irdelendiğinde, hepsinin, en önemli kaynağının, neo-liberal politikalar sonucu sosyal devlet anlayışının sonlanması, dürüstlük, eşitlik, adalet, özgürlük gibi, tüm insanların mutluluğunu ve refahını hedefleyen değerler yerine, bireysellik, ticari kar ve maddi gücün geçerli değerler haline gelmesidir.

İnsanlığın değerler sistemindeki hızlı değişim, karşı koyulmaz bir çığ gibi tüm dünyayı sarsmıştır. Tüm alanları ve tüm insanları etkilemiştir. Ancak en acı sonuçları, sağlık alanında göstermiştir. Maddiyatın en son düşünülmesi, sadece ve sadece insan yaşamının yüceltilmesinin gerektiği alanımızda, tüketim toplumunun hakim olan değerleri ve meslek etiği arasında, büyük bir çatışma ve ulaşmaz bir çelişki ortaya çıkmıştır.

Sorun Çözmek İçin Gerekli Adımlar

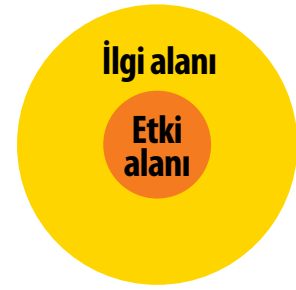
Kitapları tüm dünya dillerine çevrilmiş olan, ünlü kişisel gelişim uzmanı Stephen Covey, insanların çoğunun ana çözüme odaklanmak yerine, doğrudan etkilemeyecekleri konularda düşündüklerini, konuştuklarını ve oyalandıklarını yazar. Geniş kapsamlı bu alanı, 'ilgi alanı' olarak tanımlar. Oysa kendi 'etki alanımızda' yapabileceğimiz çok şey vardır. Bireyler, kendilerini öfkeden, depresyondan, tükenmişlik ve çaresizlik hissinden kurtararak, enerjilerini kendi yapabilecekleri şeylere odakladığında, başarının çoğu zaman kendi ellerinde olduğunu görecektir.

Kendi etki alanımızda çalıştığımız zaman, gitgide bu alan genişler, aynı ilkelere benimseyenlerle bir araya gelerek ve örgütlenerek, ilgi alanımızdaki bir

çok sorunun çözümüne ulaşmak mümkün olur.

Bizler bu mesleği, insanlığa ve ülkemize hizmet idealleriyle, çok zor ve uzun eğitim yıllarından sonra kazandık. Hiç bir başhekim, yönetici, kamu sekreteri, rektör, dekan, bakan, hiç kimse ve hiçbir güç... bizden öğrendiklerimizi, ilkelere, etik değerlerimizi çiğnememizi istemez... Kabul edilemeyecek kadar kısa poliklinik sürelerinde hasta bakmaya, endikasyon dışı tetkik ve girişim yapmaya, gereksiz ilaç yazmaya zorlayamaz.

Bireyden Başlayan Değişim

Bazen bir çok kişinin aynı şeyden şikayet ettiğini, sorunun çözümü için başkalarının, sivil toplum kuruluşlarının ve devletin harekete geçmesini beklediğini görürüz. Oysa ortada çok yaygın bir sorun varsa, çoğu kişi de o sorunun bir parçasıdır. Örneğin trafikten en çok yakınanlar, kendi özel arabalarıyla işyerlerine ulaşmaya çalışanlardır. Hepsi birden bundan vazgeçtiği ve toplu ulaşım araçlarını kullanmaya başladığında, trafik sorunu da büyük ölçüde çözülecektir.

Değişimi başkalarından ve sistemden beklemek yerine, ilk adımı atmak ve görmek istediğimiz tablonun somut örneği olmak gerekir.

Bu, çoğu zaman çok büyük bir azim ve fedakarlık gerektirir. Kendi özsaygınızın, iç huzurunuzun yükselmesinden başka hiçbir ödülü yoktur.

'Örnek Tavır Ağları' ve Örgütlenme

Belli etik normları benimseyen ve uygulayan kişilerin örgütlenmesi, Beyaz Nokta Vakfı 'Örnek Tavır Ağları' adını vermiştir. 'Örnek Tavır Ağları' şeklinde örgütlenme, aynı işyerinde birkaç hekim tarafından kurulabileceği gibi, sivil toplum kuruluşlarına, ve hatta sorun çözme vizyonuna bağlı olarak, siyasi parti düzeyine kadar uygulanabilir.

Derneğimizde ise en önemli kurumsal değerlerden biri olarak ‘Etik kurallara uyum’ ilkesi benimsenmiş, tüm örgütümüzde ‘İnsana, emeğe saygı, dayanışma, saydamlık ve hesap verebilirlik’ değerlerinin yaşama geçirilmesi için somut eylem planları hazırlanmıştır.

Son Söz Olarak

Bireysel ve kurumsal olarak, çözümlere yapacağımız en önemli katkı, bize dayatılan güncel politikalara teslim olmayarak, kendi ilkelerimizi uygulamaktır. Bu ilkelerin sadece sözle, yazıyla savunulması yeterli olmamaktadır.

Ne kadar çok kişi örnek tavır ve davranış modelini benimserse ve örgütlenerek mücadele ederse, ümitsizlik bulutları o ölçüde dağılacak, güneşin ışığı ve aydınlığı yeniden ortaya çıkacaktır.

Toraks
Bülteni

İ Başka Bir Akademi Mümkün Mü?

İ Oğuz KILINÇ

oguz.kilinc@deu.edu.tr

“İnsanlığın iki tür ahlakı vardır. Biri, sözünü edip uygulamadığımız, diğeri de uygulayıp sözünü etmediğimiz”

Bertrand Russell

İ Son zamanlarda özellikle “akademik kadrolar” başta olmak üzere akademiyi ilgilendiren kimi tartışmalar kamuoyunun gündemine gelmekte. Aslında kamuoyunun da dikkatine sunulan tartışma gündemi, akademik alanın temel sorunları yanında çok tali bir tartışma olarak kalmakta. Bu noktada gazetele-re manşet olan tartışmayı “bataklıkta biten bir çiçek neden kötü kokuyor” yaklaşımı ile benzer değerlendirmek yanlış olmayacaktır. Çünkü akademik kadro ilanı akademinin var olan sorunları dikkate alındığında gerçekten çok tali ve formalite bir ayrıntı konumundadır. Dahası akademik alanın temel sorunları ve sorunların esas nedenleri ortaya konulup bu sorunlara dair acımasız bir özeleştiri yapılıp, düzeltmek için samimiyetle çaba harcanmadıkça süregiden “kadro” kavgalarının akademinin derdine derman olmayacağı görülmelidir.

İşte bu yazı akademik alanın temel sorunları ve esas sebeplerinin tümünün anlaşılması ve çözülmesi gibi bir büyüklük hezeyanına kapılmadan, kamuoyunun gündemine giren tartışmanın derinliğini ve etkililiğini artırmaya yönelik bir başlangıç olarak kaleme alınmıştır. Bu yazıdan sonra iletişim ortamlarımızda, Toraks Bülteni’nde,

kongrelerimizde konuyla ilgili devam yazılarının gelmesi ve bu katkılarla kalem almış bu yazının eksikliklerinin giderilmesi yazarın amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

Aslında bir gerçek var ki; her birimiz akademik alana geçmişten devraldığımız mirasın gölgesinde adım attık ve bu nedenle bizden önce yaşanmışlıkları, olması gerekenleri değil de olup bitenleri ve konulmuş kuralları “doğru” kabul ettik. Daha önemlisi “suya sabun dokunmadan” gereğini yaptığımızda çok az sorun yaşadık/yaşıyoruz. Hatta aldığımız mirası ve mevcut statükoyu sürdüreceğiz üretimler yaptığımızda ya da tutumlar sergilediğimizde sistemin ortaya koyduğu ödüllere (doçentlik, profesörlük, kongrelerde konuşma, kongrelere davetler alma vb.) kolaylıkla ulaşıyoruz. Hal böyle olunca akademik mensuplarının büyük bir çoğunluğu da akıp giden akademik hayatı ve teamülleri olumlıyor. Kendisine sıkıntı doğurabilme potansiyeli olan bir değişimi düşünmüyor ya da düşünüp sessiz kalmayı tercih ediyor.

Peki iyi içinde yaşadığımız “akademi” olması gereken midir? Ya da başka bir açıdan sorarsak; başka türlü bir akademi mümkün müdür?

Bu noktada, akademik alanın maluliyetleri konusunda araştırmalar yapmış ve eleştiriler getirmiş Pierre Bourdieu’nin “Homo Academicus” (HA) adlı eserinden söz etmek gerekir kanaatimce.

Aslında Pierre Bourdieu’nun HA eserine yaptığı bir çalışma çıkış kaynağı

olmuştur. Bourdieu, kitaba kaynaklık eden araştırmasında kendisinin de üyesi olduğu ve içinde sosyalleştiği Fransız akademi alanını incelemiştir. Alan çalışması şeklinde planladığı bu araştırmada 1967-1991 yılları arasında akademi dünyasını ve akademisyenleri, akademisyenlerin eylemlerini irdelemiş ve anlamaya çalışmıştır.

Bourdieu’nin yaptığı bu çalışma sonrasında yazdığı HA eseri eğitim ideolojisi ve siyasaları konusunda bir dönüm noktası olarak değerlendirilebilir. Bourdieu bu eserinde içinde bulunduğu akademik dünya ve akademisyenleri anlatmakta ve bir parçası olduğu ve hayatını kazandığı üniversiteyi temelden eleştirmektedir.

Bourdieu, akademik alanı, genel iktidar alanındaki mücadelelerden tamamen bağımsız ve arınmış olarak düşünmektedir. Akademi alanındaki güçlüler-güçsüzler ayrımının üniversitenin maruz kaldığı daha genel ekonomik ve siyasi kavgalar tarafından mümkün kılındığına inanmaktadır. Bourdieu, akademik alanın antagonistik bir ilişkide olan iki hiyerarşi ilkesine göre örgütlendiğini ifade etmektedir: Bu hiyerarşilerden ilki akademisyenin kendinden önceki varolan kültürden miras olarak devraldığı ve sonradan kendisinin biriktirdiği ekonomik ve siyasi sermayeye karşılık gelen “toplumsal hiyerarşi”dir. İkinci hiyerarşi ise birincisiyle çatışma halinde olan, bilimsel otorite ve entelektüel şöhrete teka-bül eden (üniversiteye özgü) “kültürel hiyerarşi”dir. İşte Bourdieu’ye göre bu